

BUDSJETTSEMINAR

16.9.21

- Dele informasjon
- Felles forståelse
- Stille spørsmål

**Spille
hverandre
gode!**

HUSKELISTE FOR KREVENDE PERIODER

**Vi har
samme
mål**

**Krevende
for alle**

**Åpenhet
om
strategi**

**Alle
jobber
hardt**

**Vi er ett
lag**

**Vi må
skape
felles
forståelse**

**Hva kan
vi få til
for 3700
millioner**

**vs. fokus
på de 200
mill vi
ikke har**

**VI FÅR
DET TIL!**

PROGRAM

- 17.00 Velkommen og utfordringsbildet v/Paul og Gro
- 17.20 Velferd for 3700 mill v/Hildegunn, Ingvild, Jan Erik og Guro
- **17.50 Refleksjon i plenum**
- 18.05 Pause
- 18.20 Økonomi- og tjenesteanalyser v/Ole
- 18.35 Investeringsbudsjettet - rammer v/Atle
- 18.50 Driftsbudsjettet - rammer v/Paul
- **19.10 Refleksjon i plenum**
- 19.30 Utvikling av organisasjonen v/Marit
- 19.35 Plan for å løse oppdraget v/Paul og Gro
- **19.45 Refleksjoner i plenum**
- 20.00 Takk for i kveld

Ord og uttrykk

- STRATEGIDOKUMENT og BUDSJETT = Plan for utvikling og drift
- FOND = Sparepenger
- STRUKTUR = Hvor sykehjem, skoler, barnehager mv. lokaliseres
- DEMOGRAFI = Hvor mange og hvem som bor hvor i Larvik
- FINANSKOSTNADER = Renter og avdrag på lån
- KOSTRA = Kommunene rapporterer tjenester og regnskap etter samme “mal”
- KOMMUNEGRUPPE = Sammenlignbare kommuner i KOSTRA
- INVESTERINGSBUDSJETT = Hva skal vi ha av maskiner og hva skal vi bygge?
- DRIFTSBUDSJETT = Hva koster drifta? Lønn, utstyr, renter og avdrag.
- KJERNEGJELD = Den delen av gjelda som ikke er gebyrfinansiert (VAR - Vann, avløp og renovasjon), eller der renter og avdrag finansieres av andre låntagere (Husbanken)

Finansielle måltall

- Handlingsregelen: gjelda skal ikke vokse mer enn de frie inntektene. Egenkapital ved investeringer skal være på minst 15%.
- Resultatgrad: budsjett og økonomiplan skal fra 2024 ha et netto driftsresultat på 1,5%.
- Disposisjonsfond: den frie delen av disposisjonsfondet skal være på min 5% av frie inntekter.
- Nivået på kjernegjeld: kjernegjelden skal på sikt ikke utgjøre mer enn 70% av de frie inntektene. (Vedtatt 15.09.21)

HOVEDBUDSKAP

1. Vi har mindre penger å skape velferd for
2. Vi driver effektivt
3. Vi må finansiere fremtidens behov

UTFORDRINGENE

Vi har mindre å skape velferd for, fordi vi har:

- mer gjeld
- mindre skatt
- lavere inntekter

UTFORDRINGSBILDET

- Det blir trangere økonomiske tider, med lite rom for nye offentlige utgifter
- På lang sikt er utfordringene enda større
- Det finnes løsninger, men de vil være upopulære
- Aldrende befolkning og fallende barnetall, 21 året på rad
- Utenforskap; med 8% av de unge i alderen 16 - 25 er NEET
- Klimapolitikken går i riktig retning, men for sakte

FELLES KRISEFORSTÅELSE?

VARSLER LENGE - NÅ SKJER DET

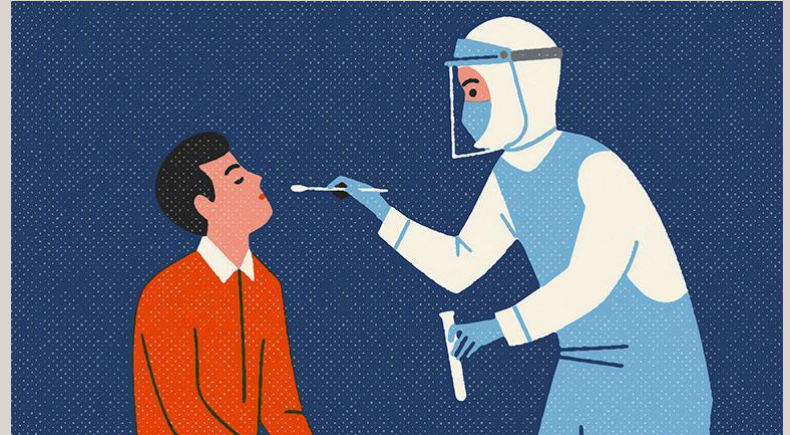
2. Rapportering: *“Kommunedirektøren ønsker å være tydelig allerede nå i forhold til hva disse fakta vil bety for arbeidet med strategidokument 2022-2025, for å sikre et forsvarlig og lovlig budsjettforslag;*

- *Behov for å fremme betydelige forslag om nedskjæringer, samt redusert nivå, omfang og kvalitet på mange tjenester.*
- *En ny gjennomgang av alle vedtatte og foreslåtte investeringsprosjekter.*
- *Forslag om strukturendringer i blant annet familiesentre, skole, barnehage, omsorgsboliger og sykehjem i perioden.*
- *Forslag om redusert resultatgrad, i strid med vedtatte finansielle måltall.*

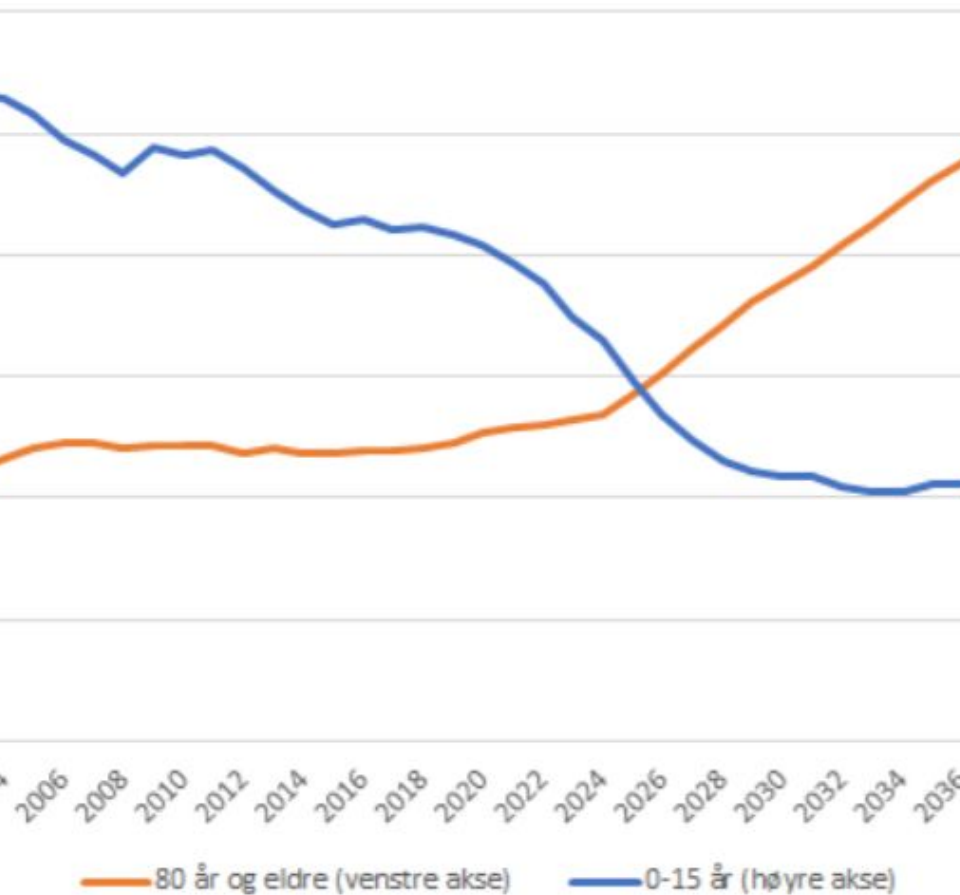
Da ovenstående ikke vil være tilstrekkelig; Forslag om eiendomsskatt allerede fra 2022.”

Kommunestyret har
vedtatt en god plan:
Viktige satsinger
skal realiseres

Befolkningsutvikling 2000-2040

Pandemien har fremskyndet behovet;

- for tjenester
- for å avklare finansiering

Det antas at både pandemien og demografiutviklingen er hovedårsaker til en kraftig økning i antall hjelpetrengende eldre denne sommeren. Dette utfordrer ordinær drift på helsehuset, hjemmetjenester og sykehjem. Utfordringsbildet forsterkes av at:

- Larvik kommune har en eldre befolkning og sterkere vekst i personer med demenssykdom, enn landsgjennomsnittet, og antall eldre vil fordobles innen 2045
- Larvik kommune har en høyere andel uføretrygdete, sosialhjelpsmottakere og lavinntektsfamilier enn fylket og landet for øvrig. Helseutfordringer har direkte sammenheng med sosial ulikhet.
- Yngre tjenestemottakere med omfattende behov øker både på landsbasis og i Larvik kommune samtidig med at andelen unge med psykiske problemer fortsetter å øke.
- Overligger...

34 824,-

Skatt/innbygger

**Nordre
Follo**

62 730,-

Inntekter
/innbygger

Bodø

26 951,-

Skatt/innbygger

Larvik

59 512,-

Inntekt
/innbygger

Larvik

**Færre
ynge
i
Larvik**

**Flere
eldre
i
Larvik**

KOMMUNEGRUPPE 11

**Vi har 250 mill mindre å
skape velferd for...**

- Nordre Follo
- Sarpsborg
- Ålesund
- Moss
- Tønsberg
- Sandefjord
- Skien
- Arendal
- Bodø
- Larvik

Kommuner med
innbyggerantall mellom
45 000 - 74 999

**Høy
gjeld
i
Larvik**

Vi driver effektivt!

KOSTRA - Netto driftsutgifter pr innbygger i angitt målgruppe						
	NDU 2020 pr innbygger			Mer-/Mindreutgifter i Larvik kommune	Målgruppe	Ant i målgruppe
Tjenesteområde	Larvik	G11	Merutg/Mindreutgift	2020		
Barnehage	153 031	165 967	-12 936 kr	-30 100 000 kr	1-5 år	2 326
Grunnskole	109 737	110 922	-1 185 kr	-6 400 000 kr	6-15 år*	5 419
Pleie og omsorg	97 352	124 405	-27 053 kr	-238 500 000 kr	67 år+	8 815
Sosiale tjenester	5 507	5 463	44 kr	1 200 000 kr	20-66 år	27 949
Barnevern	12 195	10 316	1 879 kr	17 500 000 kr	0-17 år	9 300
Kommunehelse	4 026	3 200	826 kr	39 200 000 kr	Alle	47 499
Adm, styring og fellesutgifter	3 111	4 475	-1 364 kr	-64 800 000 kr	Alle	47 499
Kultur og idrett	2 685	2 273	412 kr	19 600 000 kr	Alle	47 499
Plan, kulturminner, natur og næ	896	649	247 kr	11 700 000 kr	Alle	47 499
Andre områder	2 658	2 645	13 kr	600 000 kr	Alle	47 499
Totalsum	391 198	430 315	-39 117 kr	-250 000 000 kr		

20 mill i
lån
=
1 mill
mindre til
drift

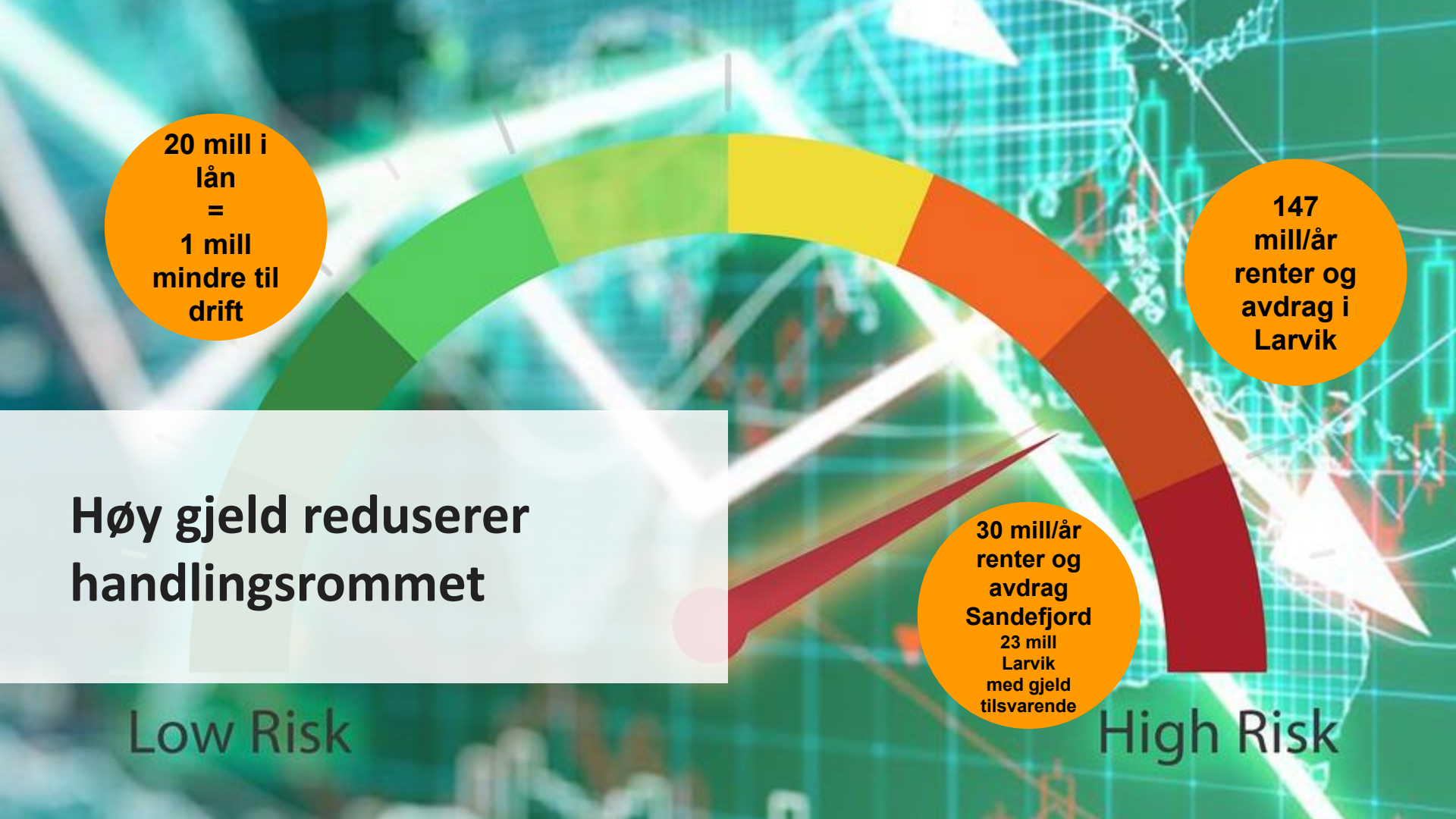
**Høy gjeld reduserer
handlingsrommet**

147
mill/år
renter og
avdrag i
Larvik

30 mill/år
renter og
avdrag
Sandefjord
23 mill
Larvik
med gjeld
tilsvarende

Low Risk

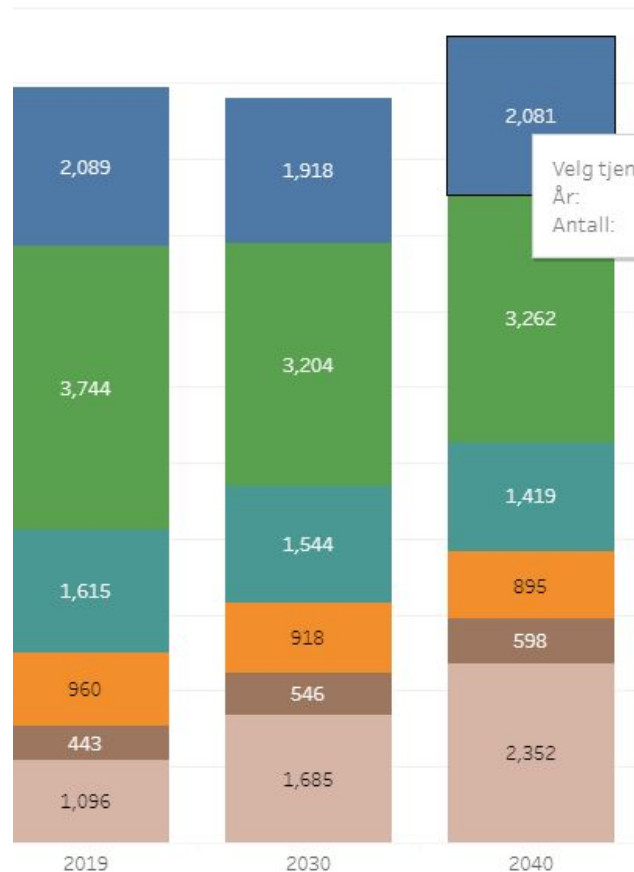
High Risk

Vi må omprioritere for å få resultater

Modellen viser
utvikling i antall
tjenestemottakere i
de forskjellige
aldersgruppene

stjemottakere. 2019, 2030 og 2040. Larvik

Her kan du tilpasse figuren:

Velg kommune

Larvik

Velg tjeneste: Barn 1-5 år med barnehageplass

År: 2040

Antall: 2,081

☐ Årsverk per 1000 innbygger

Velg tjeneste

☒ (All)

☒ Barn 1-5 år med barnehageplass

☒ Elever i grunnskolen 1.-7. trinn

☒ Elever i grunnskolen 8.-10. trinn

☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

Tjeneste

☒ Barn 1-5 år med barnehageplass

☒ Elever i grunnskolen 1.-7. trinn

☒ Elever i grunnskolen 8.-10. trinn

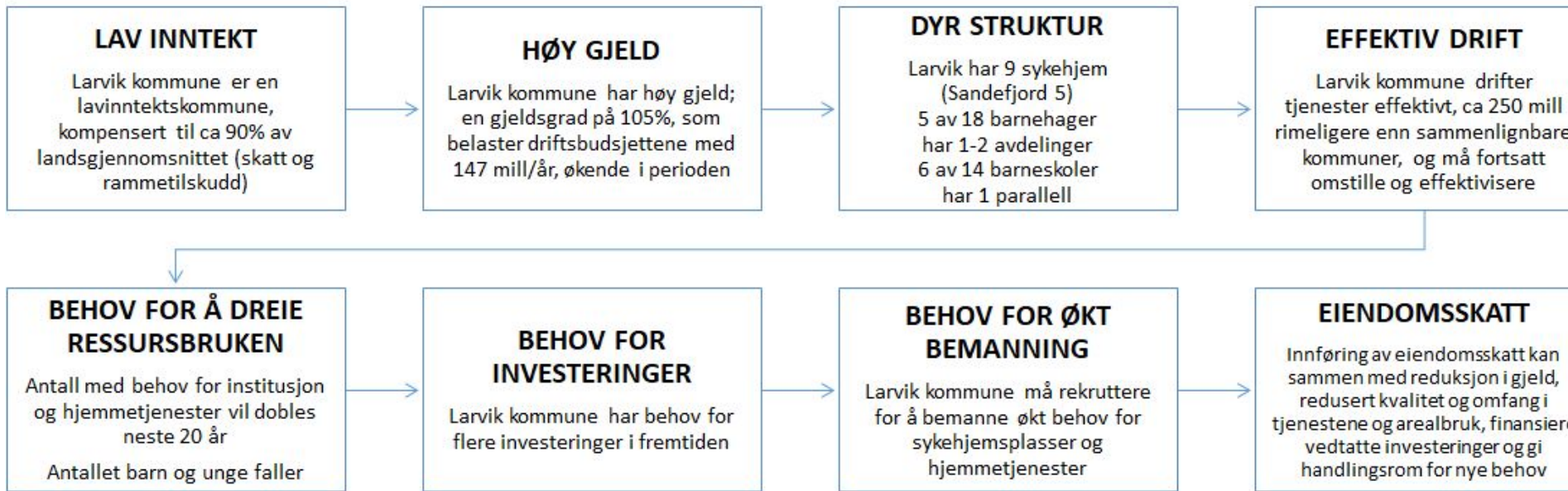
☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

☒ Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester

Strukturtiltak og omstilling for forsvarlig drift

Eiendomsskatt for økte investeringsmuskler

VELFERD FOR 3700 mill

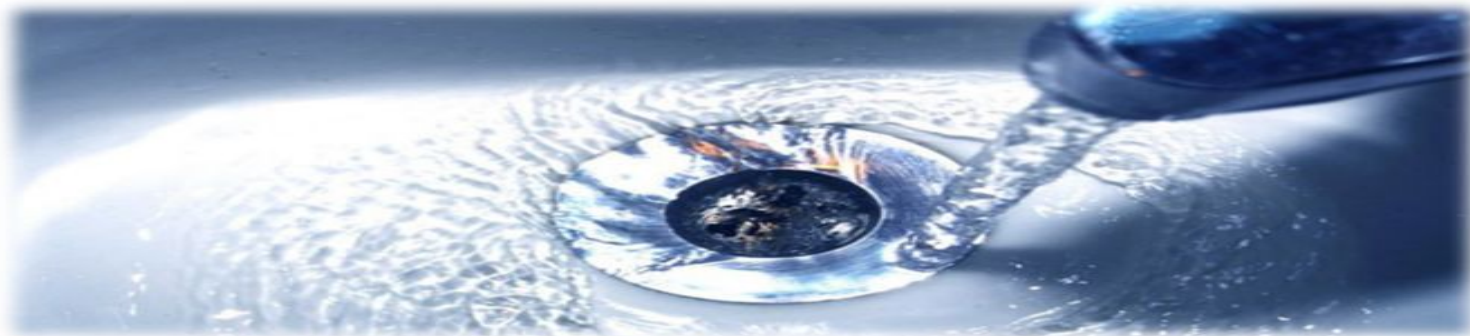
Eiendom og teknisk drift

En stor velferdsleverandør internt til kommuneorganisasjonen og eksternt til innbyggerne

260 000 m2 eide bygg

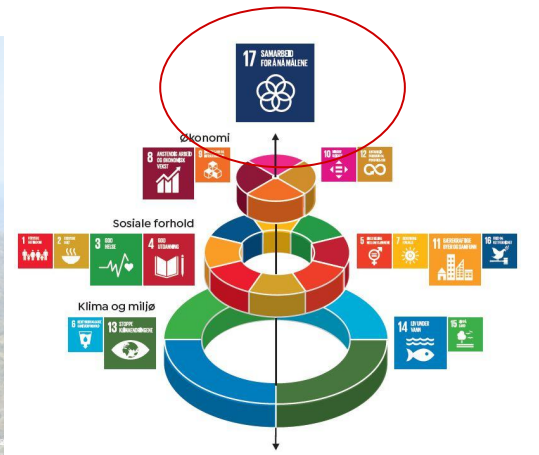
Vann- og avløpsnett i Larvik kommune er ca. 1.272 km

11 konkrete måleindikatorer i Strategidokumentet 2022-25

Verdiskaping og stedsutvikling

Mer for mindre

Aktivere Larviks potensiale

attraktivitet, stolthet og merkevare

Ønskede og nødvendige effekter:

Bedret folkehelse
Reduserte behov for offentlige tjenester
Redusert utenforskap
Økt stedsattraktivitet
Økt tilflytting

FRIDA

Kultur

En levende kulturplan

Antall brukere:

Idrett 12000
Kultur: 4800
Kulturskolen 2300
Bibliotek

Effekter:

Faglig opplæring
Folkehelse
Stedsattraktivitet
Forebygge utenforskap
Redusert behov for offentlige tjenester

Frivillighet

58 idrettslag og foreninger organisert i Norges idrettsforbund
160 kultur- og stedsforeninger
To frivilligsentraler
Enkeltstående frivillige
Ny strategi for folkehelse og frivillighet

Lokalsamfunnsutvikling og samskaping

Innbyggerinitiativ
Næringsliv
Kommune

Flere gode prosjekter i gang som vi skal lære mye av.

Byggesak

Behandler ca 1900 søknader pr år.

Inntjeningskrav på ca 13 mill oppnås.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid overholder tidsfrister satt i lov.

Næring

Fordeler 17,5 mill i Covid-midler til lokale bedrifter.

Bistått i søknadsskriving - 4,7 mill i tilskudd til Colab medlemmer.

START: 16 startet egen bedrift i 2020

Behandler ca 750 søknader pr år, som gir ca. 70 mill i tilskudd til landbruket

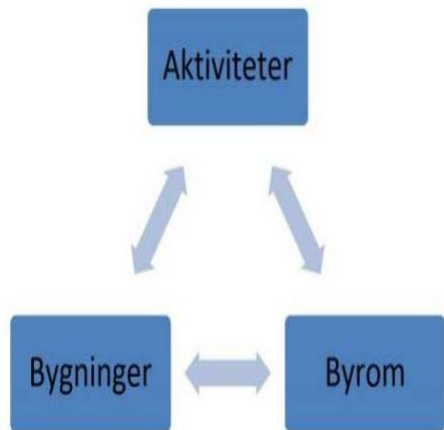
Arealplan

Kommuneplanens arealdel

Kommunedelplan for Stavern By

Kommunedelplan for Larvik by

Sentrumsstrategien

Sikre REALISERING av planer og strategier

Skape MOTIVASJON og **ATTRAKSJON**

Hvordan få til mer for mindre

Oppgaver

Møteplasser
Barn og unge
Kultur

SLIPERIET
KULTURVERNSTED

Barnebølgen

Oppvekst og kvalifisering

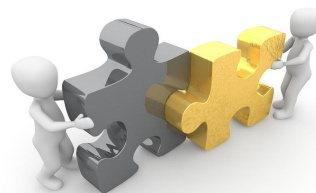
Vi må få alle med!

- inkludere alle
- forhindre utenforskap

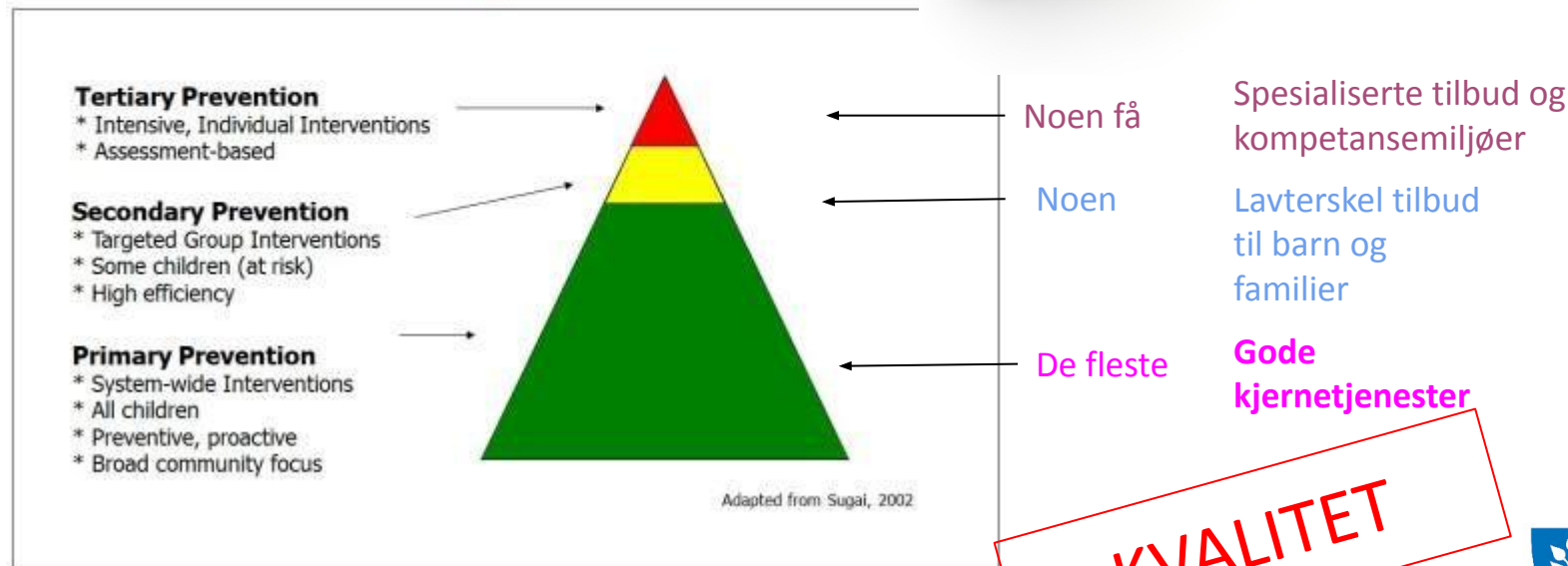

Hva er vår hovedstrategi?

SAMHANDLING

Early Childhood Positive Behavior Support

KVALITET

Strategiene vi legger til grunn:

- Tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats
- Helse og livsmestring
- Inkluderende fellesskap
- Livslang læring og kvalifisering
- Utjevne sosiale forskjeller

Guro

HØY aktivitet i sektoren
TILSTREKKELIG kvalitet til
pasienter og brukere innenfor
TRANGE rammer

leverer RIMELIGE tjenester

Veiskiller; langsiktige retningsvalg Helse og mestring

Vedtatte veivalg

1. Tilrettelegge for mestring
2. Nærmest mulig, så lenge som mulig
3. Sentraliserte tjenester til spesielle behov
4. Trygge overganger mellom tiltak
5. Fra storbruker til superbruker i eget liv
6. Utløse seniorkraft i eldrebølgen

DETTE VIL REDUSERE TRYKKET PÅ TJENESTENE

veiskille:

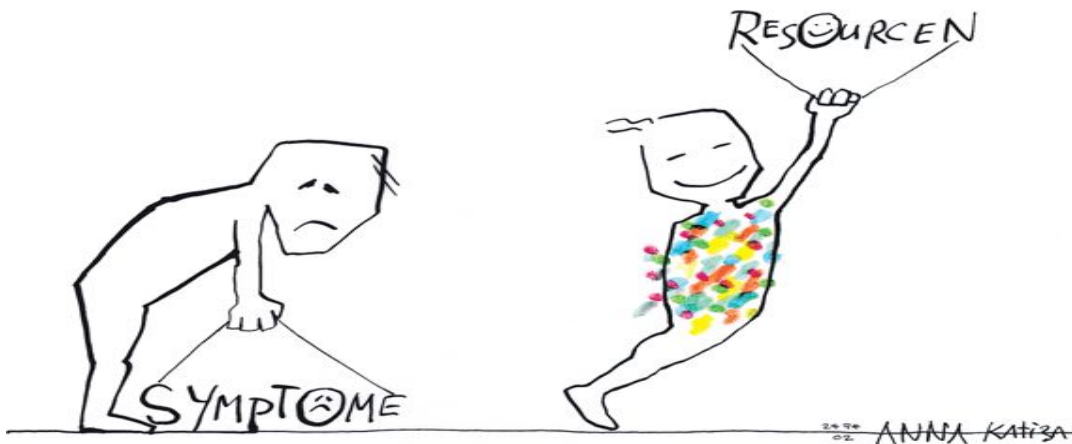
sammenhengen mellom dagens kvalitet, forventningene fra innbyggerne om opprettholde samme tilbud sett mot de økonomiske rammene går ikke lenger opp

Veivalg 1. Tilrettelegge for mestring

Tjenesteutøvelsen bør være slik *at tida uten fagpersonell tilstede* skal være så trygg som mulig, og bidra til at den enkelte mestrer egne helseutfordringer så godt som mulig

Høie i sykehustalen 2018: «Å mestre egen sykdom er en medisin som brukes for lite» (ref.sykehustalen 2018, Høie).

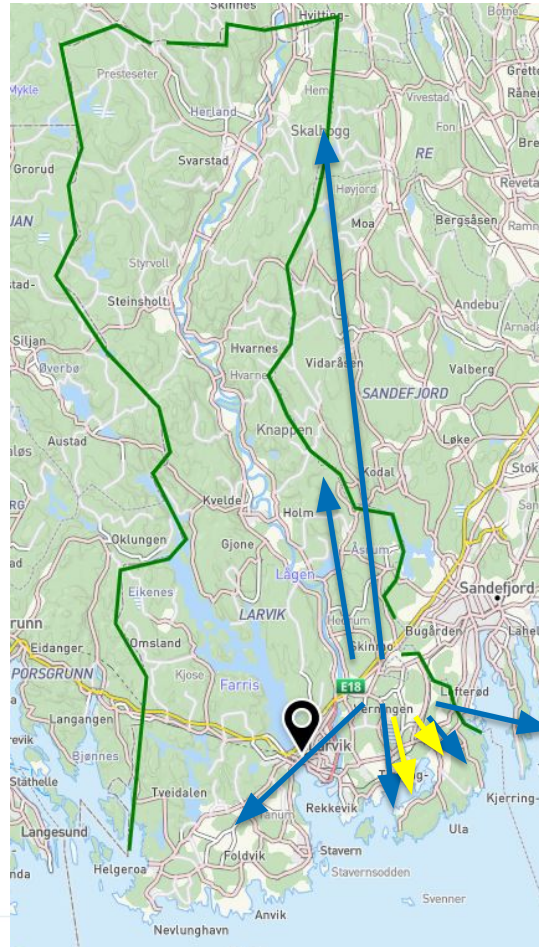
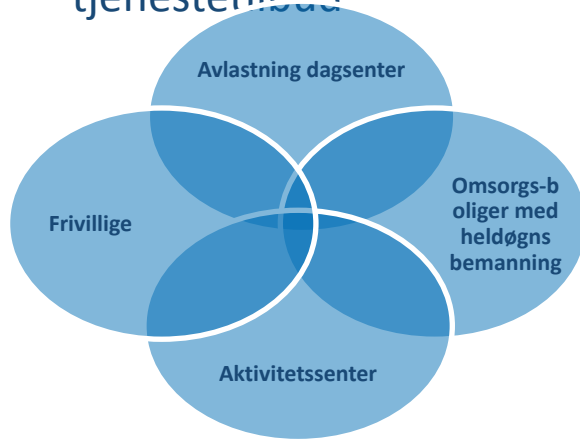

Copyright © 2002 by ANNA Anna Regula Hartmann

Kommunale bygg m bo- og
tjenestetilbud

Private aktører m bo- og
tjenestetilbud

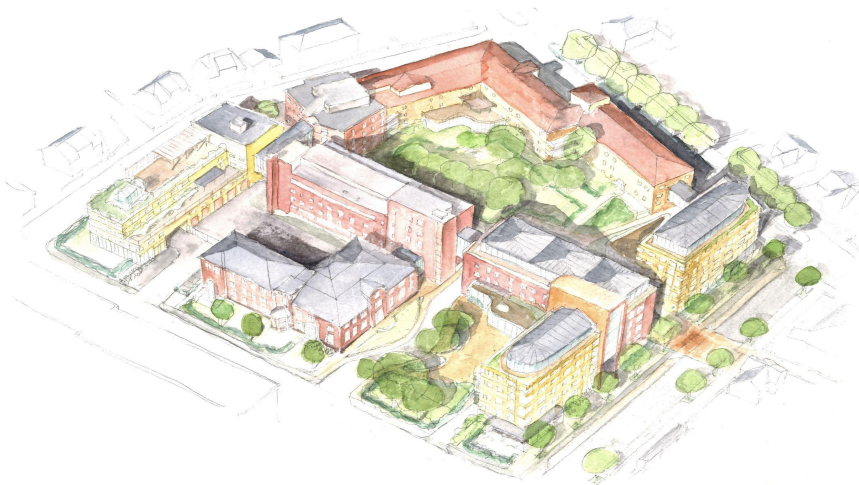

Veivalg 2.
Nærmest mulig,
så lenge som
mulig

*Trygghet,
sosiale
møteplasser,
måltid og
aktivitet*

Veivalg 3. Sentraliserte tjenester til spesielle behov

HELSEKVARTALET (LARVIK MEDISINSKE SENTER)

- Kommunens informasjonssenter om helsefaglige tilbud og tjenester
- Skal bli kommunens senter for spesialisert helsefaglig og medisinsk behandling
- Samhandlingsarena mellom kommune og spesialisthelsetjenesten og helsefaglige tjenester
- Nye sykehjemsplasser

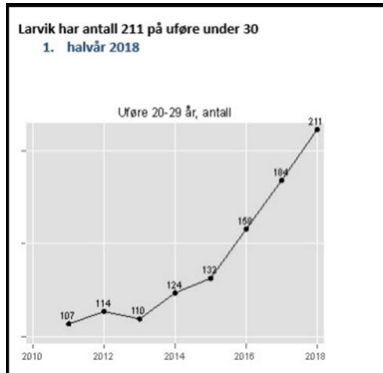

Veivalg 4: Trygge overganger

1) Oppmerksomhet på pasientsikkerhet og kvalitet i overgangene for å forebygge svikt. f.eks. manglende epikrise/ legemiddelhåndtering

2) Trygge overganger – tilrettelegge for mestring – samskaping og sammenheng
Barn og unges helse – et felles anliggende!

Veivalg 5 Fra storbruker til superbruker (redusere ulikhet i helse)

58% av befolkningen mener vi har et todelt helsevesen der personlig økonomi har betydning for hvor god behandling man får

81% mener det er negativt at det er slik

Hva vi vet om behandling av multisyke

- Pasientene tar bare halvparten av medisinen som de skal
- Fastlegene følger bare delvis faglige retningslinjer
- Vi har over 1300 legemiddelrelaterte dødsfall i året
- Majoriteten av utilsiktede hendelser med legemidler kommer fra gruppen multisyke
- Mange år med redusert livskvalitet for mange

} Redusert effekt

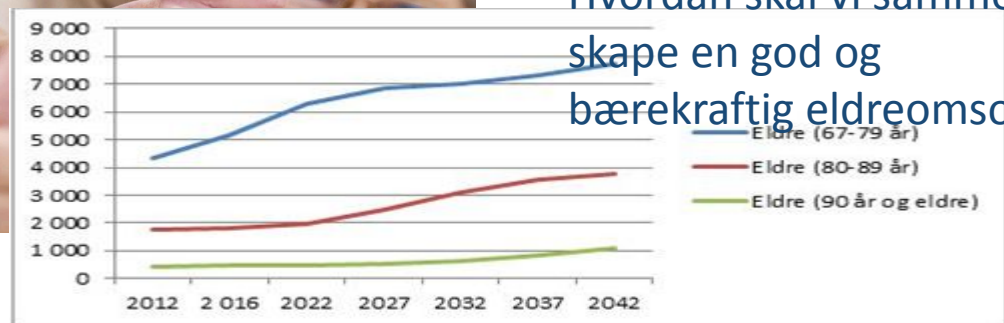
Seniorkraft i eldrebølgen

Hva skal vi gjøre fra kommunens side?

Eldre må ivareta eldrebølgen

Hvordan skal vi sammen skape en god og bærekraftig eldreomsorg?

Fem utfordringsområder

- 1) Pasientstrøm
- 2) Ressurskrevende tjenester
- 3) Legetjenestene
- 4) Strukturendring rehabilitering/lavterskeltilbud
- 5) Covid regnskapet

Veiskille:

sammenhengen mellom dagens kvalitet, forventningene fra innbyggerne om opprettholde samme tilbud sett mot de økonomiske rammene går ikke lenger opp

REFLEKSJONER I PLENUM

PAUSE

Strategidokument 2022 - 2025

Økonomi og tjenesteanalyser

Hvilke analyser har vi, hvem har laget dem og hvor kan vi finne dem.

- Ståstedsanalyse (KOSTRA)
 - Intern analyse
- Befolkningsframskriving og demografiutgifter
 - Intern analyse
- Demens i Norge og Larvik
 - Bjørn Helne Strand PhD Aldring og helse/FHI
- Demografi og flytteanalyse
 - Kåre Elan/Prognosesenteret
- KOSTRA - og effektivitetsanalyse
 - Telemarksforskning/Audun Thorstensen
- KOSTRA - dypdykk
 - Chriss Madsen/KS (blir presentert i uke 38)

Statistikk og analyser

I analysemodulen har vi samlet statistikkdata fra alle norske kommuner. Det gjør det mulig å utarbeide analyser og beregninger, samt vise det grafisk, uten å bruke tid på innhenting og oppdatering av data.

Potensiale for effektivisering/innsparing ut fra KOSTRA - ref tabell i Framsikt

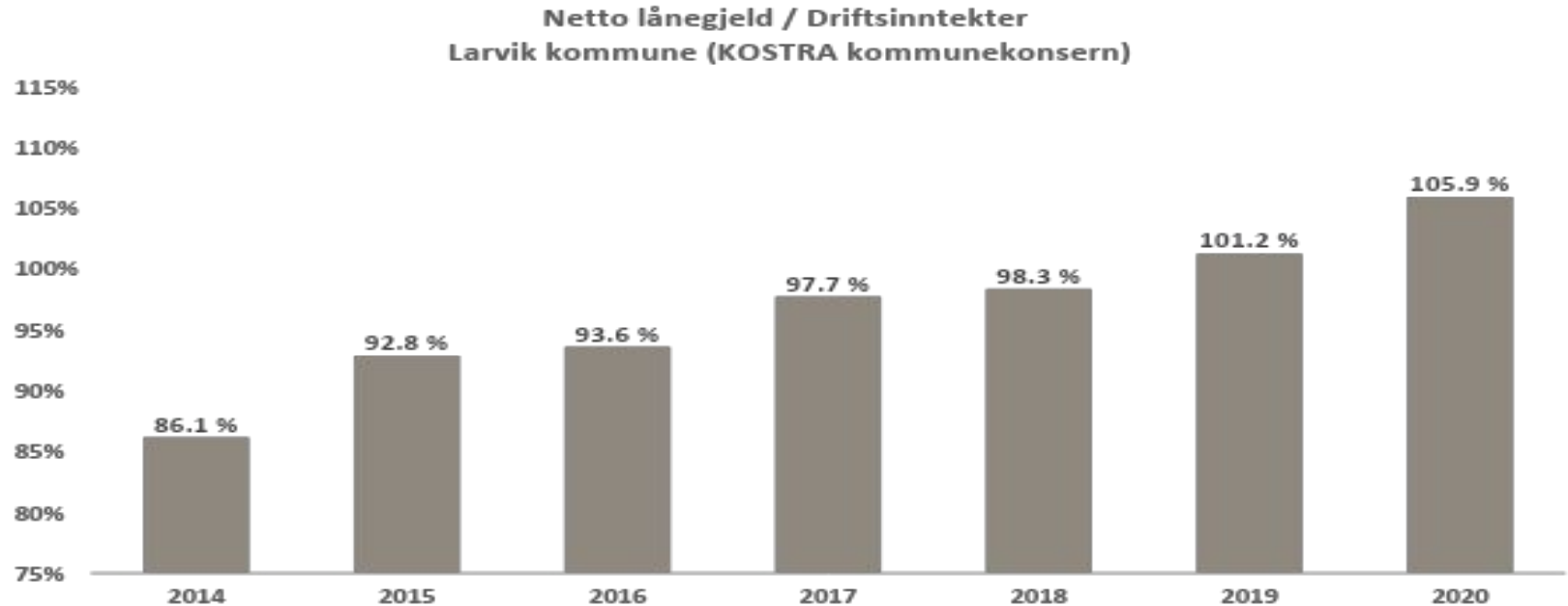

Strategidokument 2022 - 2025

Rammer for investeringer

Gjeldsgrad kommunekonsern siden 2014

Høy lånegjeld spiser av driftsbudsjettet

- Høy lånegjeld = høye finanskostnader = mindre penger til ordinær drift

Renter: 1,07 %

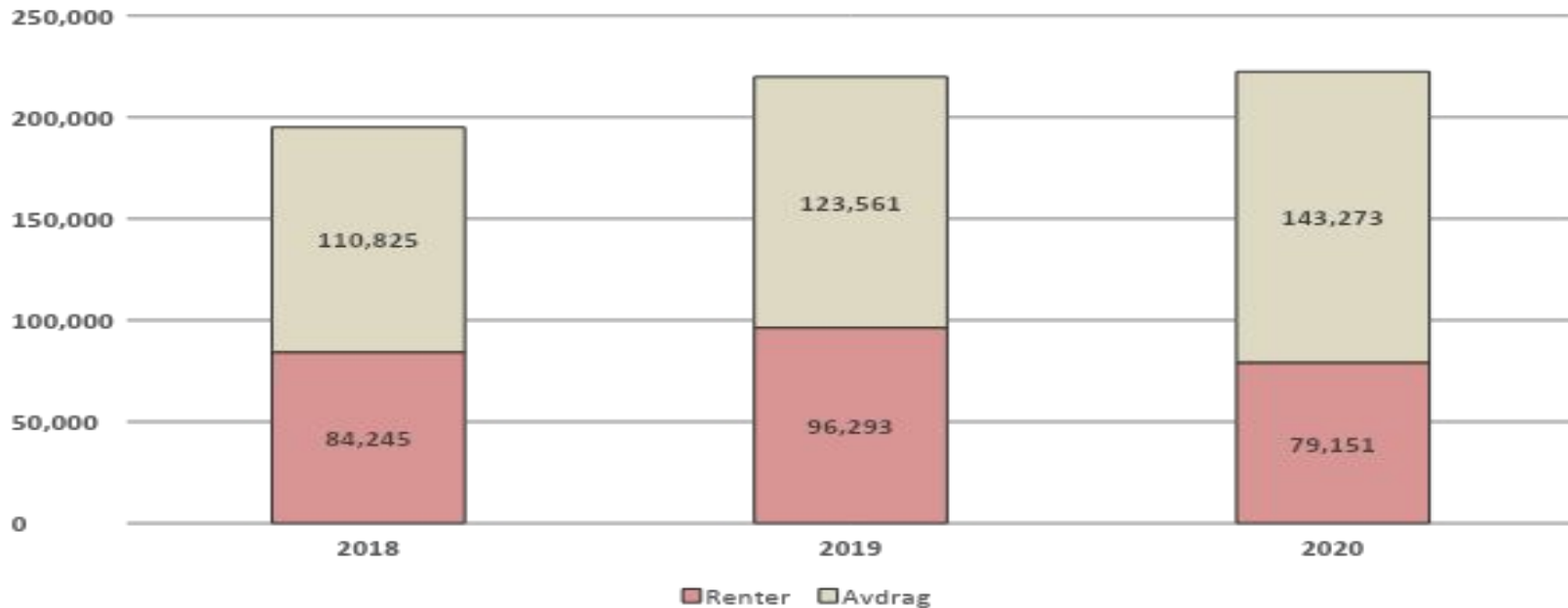
+ Avdrag: $1/26,4$ år = 3,8 %

= Renter + avdrag = ca 4,9 %

= ca 5 mill kr pr 100 mill kr i lånefinansierte investeringer

Rente- og avdragsutgifter Larvik kommune, mill kr

Handlingsregelen for lånegjeld

- Kommunens gjeldsgrad har økt gradvis over mange år
- Handlingsregel for lånegjeld ble derfor vedtatt i desember 2018 i sak om Strategidokumentet 2019 – 2022 (jf KST- 293/18)
- Bakgrunn og intensjon – redusere veksten i kommunens lånegjeld slik at gjeldsgraden på sikt forbedres

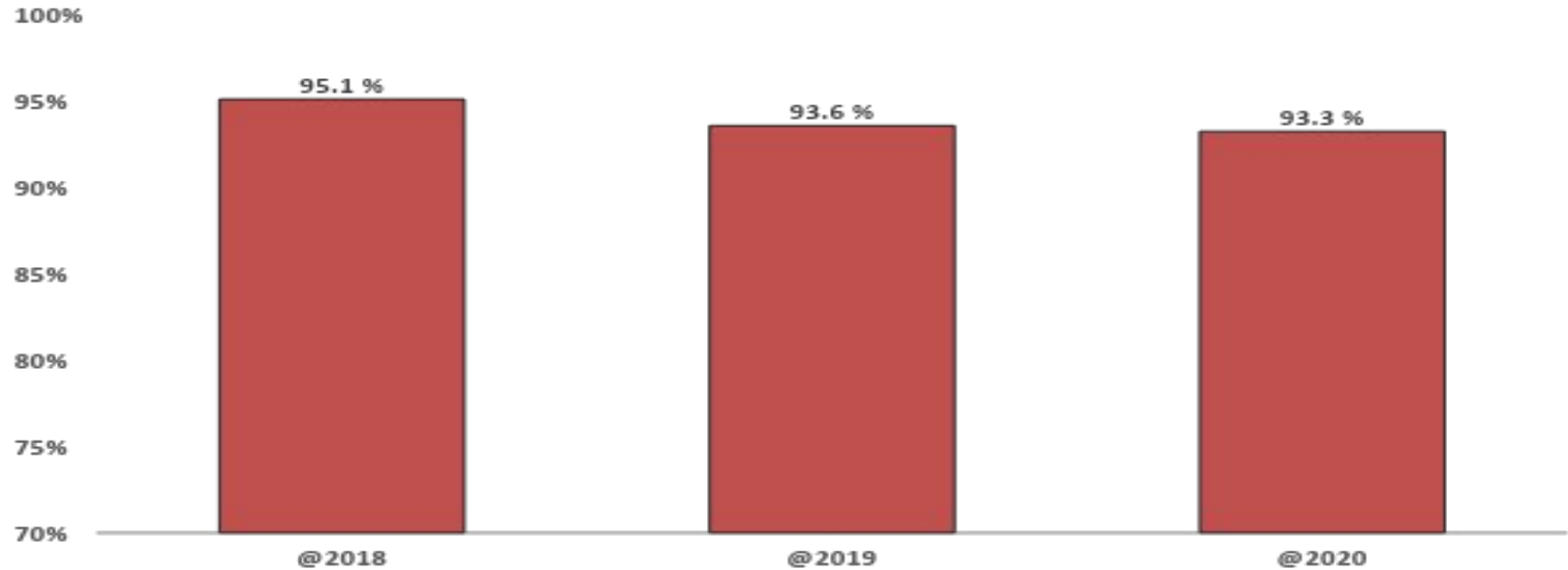

Gjeldsgraden i Larvik kommune

- Tre typer «gjeldsgrader»
 - Gjeldsgrad kommunekonsern (netto lånegjeld / driftsinntekter): 105,9 %
 - Gjeldsgrad Larvik kommune (netto lånegjeld / driftsinntekter): 102,1 %
 - **Kjernegjeldsgrad Larvik kommune (kjernegjeld / frie inntekter): 93,3 %**

«Kjernegjeldsgraden» har forbedret seg – mål over tid = 70 %

Handlingsregelen og beregning av investeringsrammer

- **Investeringsramme =**
maks låneopptak iht handlingsregelen
+ bruk av EK
- Maks låneopptak = $\text{kjernegjeld IB} * 1 \% + \text{avdrag}$
- Bruk av EK: begrenset av ønsket bruk (prioritere mellom drift og investering) og størrelsen på fond i dag og i fremtiden.

Maks låneopptak kjernegjeld 2022

- Kjernegjeld IB(e) = 2,65 mrd kr
- 1 % vekst = ca 27 mill kr
- Avdrag, 26,4 år: ca 100 mill kr
- Maks låneopptak = $27 + 100 = 127$ mill kr
 - Regnskap: 170 mill kr i 2019 og 162 mill kr i 2020
- 15 % EK finansiering = 22 mill kr
- Maks investeringer eks VAR med 15 % EK = **149 mill kr**
(eks mva) = **186 mill kr** (inkl mva)

Maks låneopptak kjernegjeld 2022 – 2024

Tall i mill kr	2022	2023	2024
Kjernegjeld, IB	2 646	2 672	2 699
1 % vekst	26	27	27
Avdrag, 26,4 år	100	101	102
Maks låneopptak	127	128	129
EK 15 %	22	23	23
Maks investeringer eks VAR med 15 % EK	149	151	152
Maks investeringer eks VAR med 15 % EK inkl mva	186	188	190

«Budsjettrundene» i investeringsbudsjettet

Opprinnelig budsjett

+/- Foreslåtte endringer til Opprinnelig budsjett

+ Nye vedtatte investeringer

+ Nye investeringer

= **Kommunedirektørens forslag**

+/- Kommunestyrets vedtatte endringer

= **Vedtatt investeringsbudsjett**

Handlingsrom 2022 – 2024 basert på Opprinnelig budsjett

Tall i mill kr	2022	2023	2024
Maks investeringer eks VAR med 15 % EK inkl mva	186	188	190
Opprinnelig budsjett inkl mva	162	186	168
Handlingsrom for endringer til Oppr bud / nye investeringer	24	2	22

Men...

Pr nå ligger forslag til investeringsbudsjett langt over dette handlingsrommet.

Hvordan løse et tilsynelatende «negativt handlingsrom»

- Redusere / fjerne investeringer
- Flytte investeringer ut i tid – økplan er 8 år
- Finansiere alt via økt bruk av EK
- Eller en kombinasjon av disse
- Uansett så må det prioriteres

Strategidokument 2022 - 2025

Driftsbudsjettet - Hvor står vi?

Et enkelt årshjul - hvor er vi?

- Januar/februar 2021 - Regnskap 2020
- Januar/februar 2021 - Årsrapport 2020
- Mars 2021 - 1. kvartalsrapport 2021
- Juni 2021 - rammesak 2022 - 2025
- September 2021 - 2. rapportering
- Oktober 2021 - strategidokument 2022-2025

Rammesaken - kort repetisjon

- Tydelige statlige føringer - ikke mer penger! Endrer det seg nå?
- Lovpålagte tjenester - ingen reduksjon.
- Interne forutsetninger:
 - vedtatt strategidokument med vedtatt omstilling
 - vedtatt planstrategi
- Utfordringer: befolkning, økonomi, statlig styring og prioriteringer
- Handlingsrom: eiendomsskatt, struktur, reduksjoner og adm tiltak.

Hvorfor har vi klart oss så langt?

1. Dyktighet
2. Reddet av omstendighetene
3. Økonomiske- og tjenestelige behov er strukket (for langt?)

Krise - igjen???

- Hvorfor krise? Vi har jo:
 - Stort disposisjonsfond
 - Det kommer jo alltid ekstra inntekter.
 - Som gir oss gode resultater.
 - Vi styrer godt - selv om covid 19 har ødelagt.

Hvorfor mangler vi 150-200 mill kr?

- Vedtatte tiltak/bindinger på 70 mill kr i 2022 som vokser til 200 mill kr i 2025.
- Merforbruk 2021 er nå stipulert til 56 mill kr.
- Nye tiltak for å redusere merforbruk
- Et minimum av ja til nye tiltak i 2022 - 2025, hvor mye?

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Strukturtiltak og eiendomsskatt (Fra strategidokvedtak 2021-2024)	36 000	48 000	63 000	63 000
OK- Styrking grunnskolen, jf KST - 046/21, tiltak oppfølging elevundersøkelsen	5 000	15 000	20 000	20 000
OK- LOS funksjon, jf KST - 046/21- Tiltak oppfølging elevundersøkelsen	600	600	600	600
IF- Lærlinger, jf str. dok 2021-2024	2 000	2 000	2 000	2 000
IF- Samarbeidsavtale LHK, jf KST - 048/21	1 400	1 400	1 400	1 400
HM- Økning sykehjemsplasser (44) jf sak KST 089/21	1 500	29 000	37 500	48 000
HM- Sykehuskvartalet- 30 heldøgns plasser institusjon, jf KST 089/21	0	0	0	45 000
HM- Ny legevakt	7 000	7 000	7 000	7 000
HM- Legedekning institusjon	1 000	1 000	1 000	1 000
HM- Daghospital/Multisyke	3 000	3 000	3 000	3 000
HM- BPA - Merkostnader privatisering, jfr Kommunestyresak	1 550	1 550	1 550	1 550
HM- Ressurskrevende tjenester	3 200	3 200	3 200	3 200
HM- Utdanning til ALIS og kursing	650	650	650	650
HM- Støttekontakter	1 050	1 050	1 050	1 050
Oppstart effektkontrakter KST 207/18	300	300	300	300
Sum omstillingsbehov vedtatt økonomiplan	64 250	113 750	142 250	195 750

Så hva gjør vi nå?

- Kommunalsjefer har jobbet sammen med ledergruppene.
- Mange forslag er kommet opp, pluss og minus.
- Kommunedirektøren og organisasjonen jobber med saldering.
- Budsjettseminar med politisk ledelse 16. sept.
- 30. sept - 1 okt. skal mest mulig avklaringer gjøres.
- 13. oktober kommer statsbudsjettet.
- Endelig strategidokument presenteres 27. oktober.
- Konsekvenser av regjeringsbyte kommer senere.

Strategidokument 2022 - 2025

- Presenteres i Bølgen 27. oktober.
- Det blir et krevende forslag med:
 - betydelige konsekvenser for de fleste tjenester
 - skarp prioritering av nye tiltak
 - vanskelige inndekningsforslag som kan bryte med vedtatte økonomiske styringsmål
 - krevende tiltak og forslag også politisk
- Usikkerhet om endelig vedtak - hva legges frem og hva vedtas?

Andre temaer

- Ny tabell - nytt oppsett
- Løse vedtaket om lovpålagte tjenester
- Spørsmål til det politiske arbeidet fremover
 - Administrasjonen stiller opp, svarer på spørsmål og vurderer lovlighet i budsjettforslag i partiene.

REFLEKSJONER I PLENUM

UTVIKLING AV ORGANISASJONEN

"Tomorrow belongs to those that
can hear it coming."

David Bowie

HOVEDBUDSKAP

1. Vi har mindre penger å skape velferd for
2. Vi driver effektivt
3. Vi må finansiere fremtidens behov

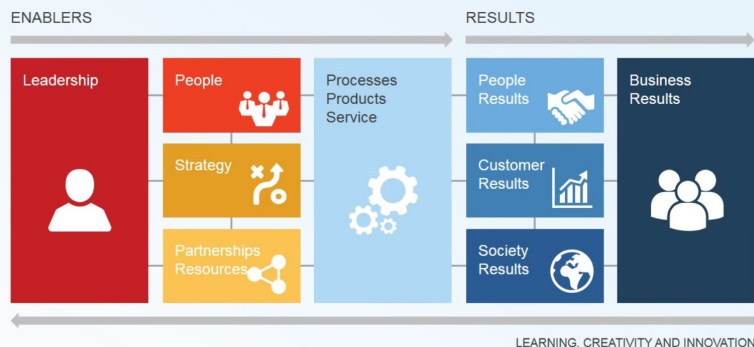
PLAN FOR Å LØSE OPPDRAGET

- Vi kan på kort sikt i liten grad påvirke skatteinntekter, rammetilskudd eller demografi
- Vi kan påvirke gjeldsnivå og bruk av eiendomsskatt

VERKTØYKASSA VÅR ER STOR

Business Excellence Model (EFQM)

- **Økonomi**; Hvor godt utnytter vi våre økonomiske ressurser?
- **Medarbeidere**; Hvor godt utvikler og disponerer vi våre ansatte og deres kompetanse?
- **Partnerskap**; Har vi forpliktende samhandling med våre viktigste partnere?
- **Bygg og anlegg**; Hvor effektiv og hensiktsmessig er vår infrastruktur?
- **Teknologi**; Hvor godt utnytter vi tilgjengelig teknologi?
- **Arbeidsform**; Hvordan utfører vi oppgavene? Inviterer vi til samskaping?
- **Planer og prioriteringer**; Har vi en rød tråd fra mål til resultat?
- **Lederskap**; Hvor godt leder vi?

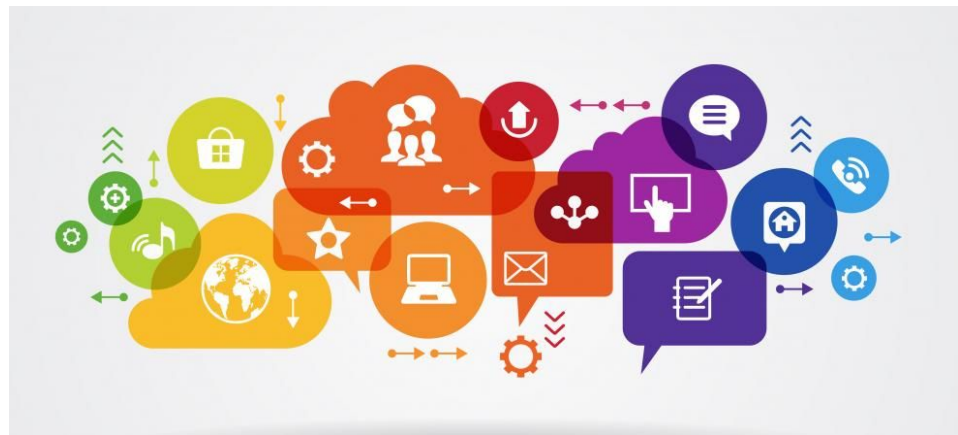
Sterk på endring

Effektivitet og forbedring koster

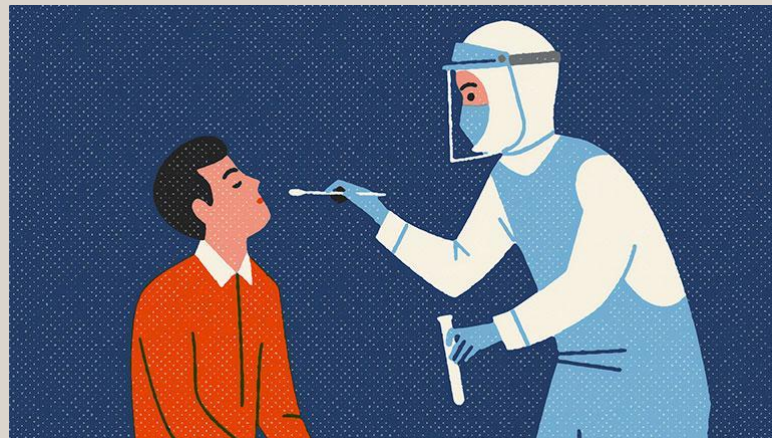
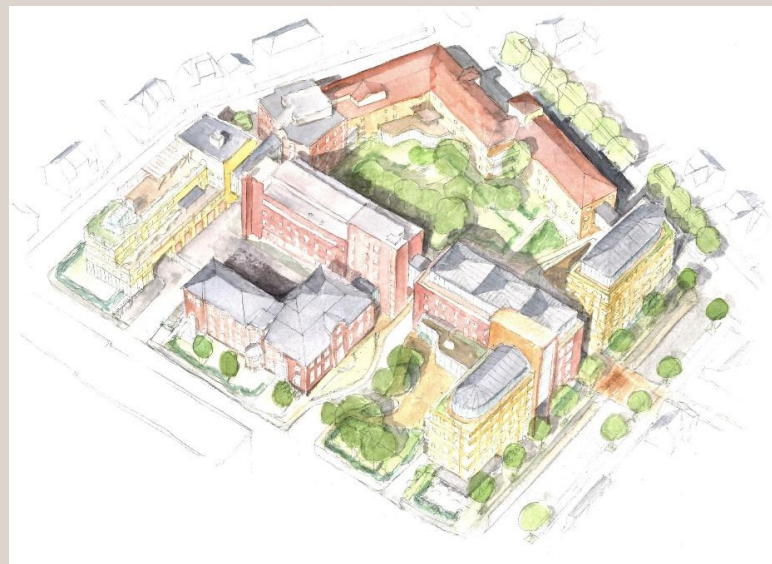
- Høyere fart i **digitaliseringsarbeidet** vårt
- Styrke verktøykassa for **effektiv ledelse** av administrative oppgaver
- Store omstillinger utløser behov for økt oppmerksomhet på **risikostyring og internkontroll**
- For folkevalgte, innbyggere og organisasjon; styrke

Strategidokument-prosessen

Vi holder fast:

- Tidligere inn
- Forsterke innsatsen for prioriterte satsinger

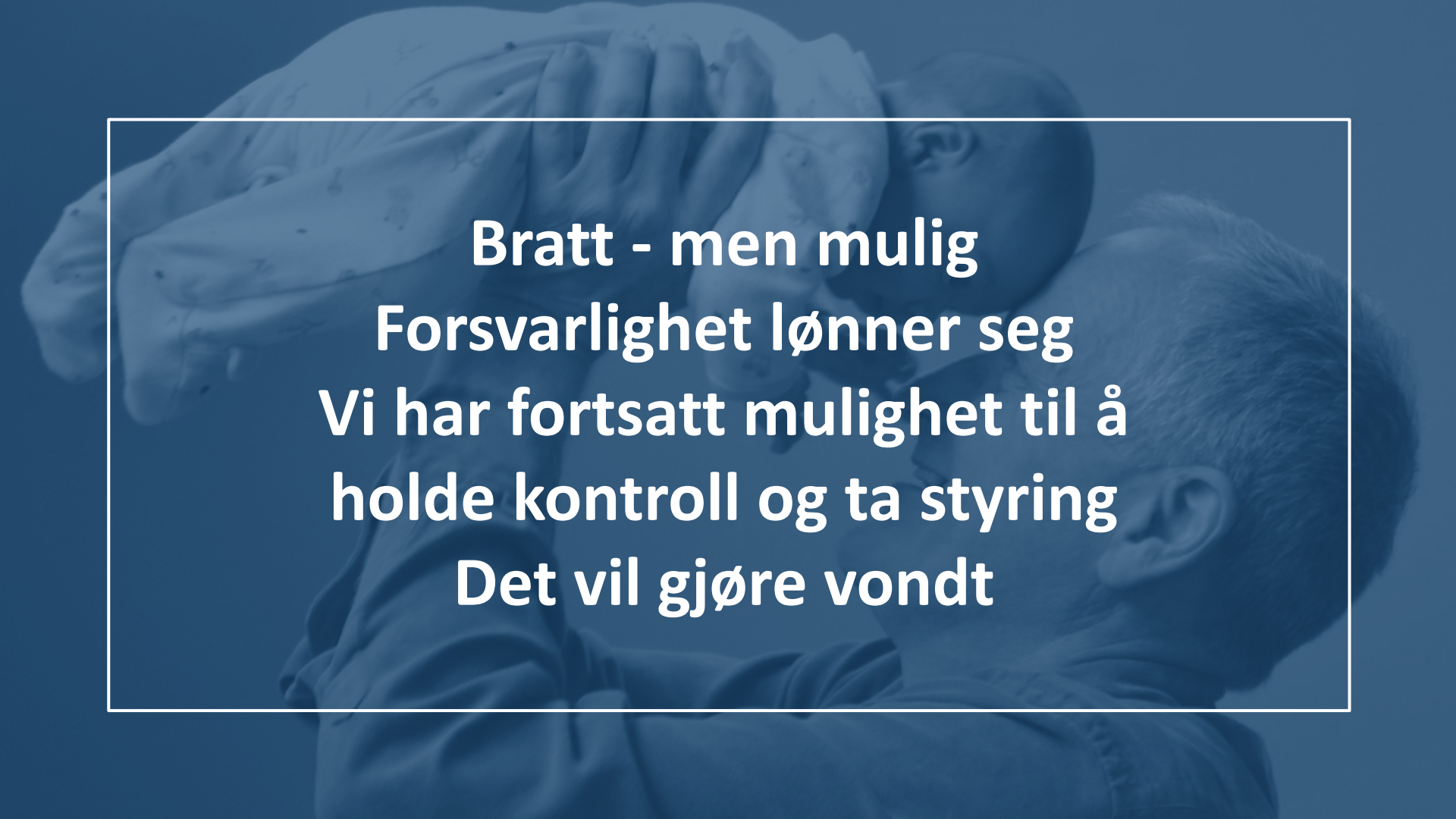

**EIENDOMS-
SKATT
ALENE ER
IKKE NOK...**

Vi mangler 200 mill i drift

Det haster derfor å få avklart strategi for hvordan driftskostnadene kan reduseres og inntektene økes for å harmonisere med våre faktiske utgifter.

Og, det må avklares hvordan vi skal finansiere allerede vedtatte satsinger og fremtidige behov.

A blue-tinted photograph of a man holding a baby. The man is seen from the side, looking down at the baby. The baby is lying in his arms, and the man's hands are visible supporting the baby. The image has a soft, slightly blurred quality.

**Bratt - men mulig
Forsvarlighet lønner seg
Vi har fortsatt mulighet til å
holde kontroll og ta styring
Det vil gjøre vondt**

Vår plan:

Kontinuerlig omstilling og effektivisering
Redusere gjeld - Styrke inntektene
Innovasjon og kontinuerlig forbedring - Digitalisering
Arealeffektivisering - God struktur
Reduksjon i kvalitet og omfang i tjenestene
Samskaping og frivillighet
Attraktiv arbeidsgiver - Unge i arbeid
Bygge Helsekvartalet - Byutvikling med gjennomføringskraft

REFLEKSJONER I PLENUM

“Alt går bra til slutt.
Er det ikke bra, så er det ikke slutt.”

The Best Exotic Marigold Hotel

